

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMO 2002 M. GEGUŽĖS 28 D. NUTARIMO NR. IX-907 „DĖL NACIONALINIO
SAUGUMO STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Projektas) siekiama atnaujinti Nacionalinio saugumo strategiją, pritaikant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo politikos nuostatas prie reikšmingai pasikeitusios šalies saugumo aplinkos ir atsižvelgiant į būtinybę stiprinti šalies pasirengimą užkardyti ir atremti nacionaliniam saugumui kylančias grėsmes.

2. Projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektą parengė Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2025 m. balandžio 16 d. potvarkiu Nr. 75 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudaryta darbo grupė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galioja Nacionalinio saugumo strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ (2021 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. XIV-795 redakcija).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projekte yra atnaujinamas nacionalinio saugumo interesų sąrašas ir pateikiamas aktualus Lietuvos Respublikos saugumo aplinkos vertinimas, nurodant rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes nacionaliniam saugumui. Atsižvelgiant į saugumo aplinkos pokyčius ir esminį atnaujinamos Nacionalinio saugumo strategijos tikslą – atgrasymo ir pasirengimo valstybės gynybai karinės agresijos atveju stiprinimą, reaguojant į ilgalaikę, tiesioginę ir realią Rusijos Federacijos keliamą grėsmę, Projekte atnaujinami nacionalinio saugumo politikos įgyvendinimo prioritetai ir uždaviniai, kurie sugrupuoti pagal tris ramsčius: valstybės ginkluotos gynybos, paramos ginkluotai gynybai ir valstybės atsparumo bei Lietuvos Respublikos interesus atitinkančios tarptautinės saugumo sistemos. Atnaujintos Nacionalinio saugumo strategijos nuostatos leis tinkamai ir visapusiškai sustiprinti šalies saugumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto teisės akto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus teisės aktą, bus sudarytos sąlygos visapusiškai užtikrinti valstybės saugumą, įgyvendinant nacionalinio saugumo politiką, sprendžiančią esminius šalies saugumo iššūkius. Neigiamų priimto teisės akto pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas teisės aktas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Projekte numatomos priemonės, skirtos diversinei veiklai užkardyti, infrastruktūros objektų apsaugai, kibernetiniam saugumui stiprinti, finansinio ir organizuoto nusikalstamumo bei korupcijos keliamoms grėsmėms visuomenės saugumui, valstybės ekonominiam ir politiniam atsparumui atremti, terorizmo, ekstremizmo ir radikalizacijos prevencijai įgyvendinti. Atsižvelgiant į tai, teisės aktas turės teigiamą poveikį gerinant kriminogeninę situaciją.

7. Kaip teisės akto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projekte numatomos priemonės, kuriomis bus stiprinamas valstybės pasirengimas gynybai, politinis ir ekonominis atsparumas, santykiai su užsienio partnerėmis, taip pat sprendžiami

demografijos disbalanso keliama iššūkiai, taip sudarant sąlygas tvariai valstybės raidai ir ekonomikos vystymuisi. Šios priemonės apims nacionalinės gynybos ir saugumo pramonės vystymą, bendradarbiavimą su privačiomis kompanijomis integruojant pažangiąsias technologijas į Lietuvos Respublikos gynybos pajėgumus, bendradarbiavimą su sąjungininkėmis ir kitomis partnerėmis gynybos ir saugumo pramonės, prekybos, energetikos ir kitose ekonominio bendradarbiavimo srityse, korupcijos kontrolę ir prevenciją, strateginių sektorių investicijų ir sandorių kontrolės sistemos vystymą, susisiekimo, energetinio ir kibernetinio saugumo stiprinimą, eksporto geografijos plėtrą, dalyvavimo pasaulinėse vertės grandinėse didinimą, tiekimo grandinių atsparumo užtikrinimą, kvalifikuotos darbo jėgos ugdymą, pritraukimą ir išlaikymą, kompleksinių ir ilgalaikių gimstamumo skatinimo sprendimų įgyvendinimą, pasaulio lietuvių grįžimo skatinimą, finansų sistemos apsaugos ir kovos su organizuotu nusikalstamumu stiprinimą. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad teisės aktas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar nutarimo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.
Projekto nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Teisės akto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Vadovaudamasi Nacionalinio saugumo strategija, Lietuvos Respublikos Vyriausybė kiekvienais metais nustatys grėsmių šalinimo ar mažinimo prioritetus. Nacionalinio saugumo strategija taip pat bus pagrindas rengiant ilgalaikes valstybines saugumo stiprinimo programas, Nacionalinio saugumo strategijos ir šių programų nuostatos bus įtrauktos į kitus strateginio planavimo dokumentus.

10. Ar projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Nacionalinio saugumo strategija įgyvendinama per įvairius planavimo dokumentus: Nacionalinį pažangos planą, ilgalaikes valstybines saugumo stiprinimo programas, plėtros programas ir nacionalines darbotvarkes, kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme. Lietuvos Respublikos Vyriausybė užtikrina, kad Nacionalinio saugumo strategijos nuostatos būtų įtrauktos į kitus strateginio planavimo dokumentus, taip užtikrinant jų įgyvendinimą.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks nutarimui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įgyvendinant Nacionalinio saugumo strategijoje apibrėžiamą valstybės ginkluotos gynybos uždavinių ramstį ir stiprinant Lietuvos kariuomenę, iki 2030 m. krašto apsaugos finansavimui turėtų būti skiriama ne mažiau kaip 5–6 procentai bendrojo vidaus produkto, o po šio laikotarpio ir toliau turėtų būti užtikrinamas tinkamas krašto apsaugos finansavimas sukurtiems kariniams pajėgumams išlaikyti ir modernizuoti. Nacionalinio saugumo strategijoje taip pat nurodoma būtinybė skirti reikiamus resursus inovatyvios ir technologiškai pažangios žvalgybos ir kontržvalgybos plėtrai bei civilinių pajėgumų plėtrai kaip svarbiems paramos ginkluotai gynybai elementams.

14. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Inicijavus Nacionalinio saugumo strategijos atnaujinimą, organizuoti šeši viešųjų konsultacijų su visuomene ciklo renginiai. Bendradarbiaujant su Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutu, 2025 m. gegužės 20 d. suorganizuotas pirmasis renginys, kuriame nagrinėti Nacionalinio saugumo strategijos sandaros ir bendradarbiavimo su sąjungininkais klausimai. 2025 m. gegužės 30 d., bendradarbiaujant su Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, suorganizuotas antrasis renginys, skirtas Lietuvos Respublikos saugumo aplinkos pokyčiams, šalies gynybos poreikiams ir technologijų įtakai šalies nacionaliniam saugumui įvertinti. 2025 m. birželio 25 d. vyko trečiasis renginys, organizuotas bendradarbiaujant su Klaipėdos universitetu, skirtas jūrinio saugumo, visuotinės gynybos, valstybės ir visuomenės atsparumo temoms. 2025 m. liepos 1 d. vyko ketvirtasis renginys, organizuotas kartu su Geopolitikos ir saugumo studijų centru ir skirtas transatlantinio saugumo klausimams. 2025 m. liepos 11 d. vyko penktasis renginys, organizuotas kartu su Fizinių ir technologijos mokslų centru, nagrinėti gynybos pramonės klausimai. 2025 m. rugsėjo 5 d. vyko šeštasis renginys, kuriame su Lietuvos savivaldybių merais ir kitais šalies savivaldybių atstovais aptarti savivaldos lygmeniu kylantys iššūkiai užtikrinant nacionalinį saugumą.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: civilinė gynyba, grėsmė valstybės saugumui, nacionalinis saugumas, valstybės atsparumas, valstybės gynyba, valstybės saugumas, viešasis saugumas.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.
